

opusdei.org

Йоан Павло II та Opus Dei: розмова з владикою Хав'єром Ечеваррія (ч. 1/3)

Розмова о. Мікеле Дольца з
єпископом Хав'єром
Ечеваррія в квітні 2011 року в
Римі.

19.11.2011

Всі ми й досі маємо перед очима
картину нескінченних черг
людей, які хотіли вклонитися
перед тілом Йоана Павла II, і
прохання — *santo subito!* вже

святий! - що лунало над площею св. Петра вже в день його похорону. Через шість років, напередодні беатифікації, що відбудеться 1 травня 2011 р., цілком природним є згадати та застановитися над образом цієї величної постаті. Це було й буде справою багатьох людей. Сьогодні ми розмовляємо з єпископом Хав'єром Ечеваррія, Прелатом *Orus Dei*, який мав привілей протягом усього часу понтифікату Йоана Павла II перебувати дуже близько до нього. Ми попросили єпископа Ечеваррія поділитися спогадами, які допомогли б нам краще зрозуміти постать нового Блаженного. Очевидно, що ми не могли не зупинитись докладніше на відносинах Йоана Павла II та *Orus Dei*.

Ваша Екселенціє, Ви були поряд з Йоаном Павлом II протягом цілого його понтифікату. Як би

Ви могли підсумувати цей період?

Широта діяльності Йоана Павла II та велич його постаті перевершують усі можливі синтези й підсумки. Йоан Павло II є винятковим для останніх десятиліть феноменом. Він в черговий раз показав своїми вчинками, що Папа є "слугою слуг Божих", невтомним оборонцем правди, а також оборонцем всіх чоловіків та жінок, в гідність яких він вірить з усією силою. Він уособлював Христа в нашому часі, вів людство до пошуку в Ісусі відповіді на есхатологічні питання буття.

Що в особі Йоана Павла II найбільше запам'яталося Вашій Екселенції?

Йоан Павло II часто наголошував, що кожен чоловік, кожна жінка осягає своєї повноти у даруванні, у

віддаванні себе Богу й ближньому. Він також особисто віддавав себе Господу й Церкві з невтомною щедрістю і щирою побожністю. Різниця між Папою, сповненим фізичних сил, коли він став до керма Церкви в 1978 році, та Йоаном Павлом II останніх років його життя, схиленим під тягарем праці й хвороби, не лише демонструє плин часу, але й підкреслює також усю глибину його самовідданості.

Одного разу ми прийшли до папських апартаментів разом з Прелатом Альваро дель Портільо. Поки ми чекали появи Папи, почули з коридору кроки, що наближалися так, наче хтось човгав. То був Святіший Отець, надзвичайно втомлений. Дон Альваро скликнув: "Святіший Отче, але ж, Ваша Святосте, Ви втомлені!". Папа споглянув на нього і сильним, але водночас

ввічливим, голосом відповів:
"Якби о цій порі я не був
втомлений, то означало б, що я не
виконав покладених на мене
обов'язків".

**А якщо спробувати здійснити
неможливе, підсумувати те, що
залишив Церкві Йоан Павло II?**

Він залишив нам чудовий скарб
доктрини та приклад
душпастирської любові. Говорячи
про його понтифікат, я б
акцентував на новій євангелізації
через щоденне життя, через
людей, активно присутніх у всіх
ділянках людської діяльності, які
поводяться згідно своєї віри.

**Можливо, саме тому Йоан Павло
II швидко знаходив спільну мову
з Opus Dei, дух якої полягає у
освяченні й апостольстві у
щоденному житті...**

Мушу зазначити, що повага й подяка вірних Opus Dei належить кожному з Пап, від Пія XII аж до сьогодні, за їхню працю задля добра Вселенської Церкви, і за те, що всі вони були мужами Провидіння, коли йшлося про розвиток апостольської праці Opus Dei. Ми особливо вдячні Йоану Павле II, оскільки саме під час його понтифікату сталися події, що відіграли значну роль у історії Справи, а саме повстання цієї частини Церкви як персональної прелатури, беатифікація та наступна канонізація святого Хосемарії, а також заснування Університету Святого Хреста.

Звісно, Папа вбачав у Справі ефективно знаряддя євангелізації через щоденне життя. Проте я б також сказав, що він не мав особливого вподобання щодо Opus Dei. Йоан Павло II справді був

Папою усіх, батьком, чутливим до усіх харизм, пробуджених в людях Святим Духом. Гадаю, завдяки йому мільйони осіб почувалися "улюбленими дітьми". Власне з такою ж щоденною радістю і подякою жили й вірні Opus Dei.

Наскільки тривалим було знайомство Йоана Павла II з Opus Dei?

Під час II Ватиканського Собору в Соборовому Залі йому було представлено о. Альваро дель Портільо, але після того він не контактував зі Справою. Тільки у 1971 році молодий краківський кардинал Кароль Войтила під час Синоду єпископів в Римі був запрошений на лекцію кардинала Хьоффнера, яка була організована завдяки CRIS, Centro Romano d`Incontri Sacerdotali (Римський центр зустрічей священників), заснований з ініціативи деяких

священиків Opus Dei. На тій зустрічі кардинала Войтилу попросили про інтерв'ю на тему священства для одного з видань CRIS, оскільки було дуже цікаво почути голос єпископа, що жив за умов комуністичної тиранії. Кардинал Войтила занотував питання і за кілька тижнів надіслав поштою тридцять одну власноруч написану ним картку польською мовою. На початку кожної сторінки — папір був дуже поганий — він написав коротке гасло Totus tuus і кілька віршів, узятих з «золотої секвенції» до Святого Духа: Veni Sante Spiritus... Dulce refrigerium... In labore requies... O lux beatissima... Reple cordis intima...

В 1974 році CRIS запросило його прочитати одну з лекцій у циклі "Возвеличення людини та християнська мудрість". Тема, з якою виступав кардинал Войтила,

мала назву "Євангелізація та внутрішня людина". То була лекція виняткової глибини, наприкінці якої кардинал посилався на монсеньйора Ескрива де Балаґер, на шлях побудови на землі Христового миру, яким священник вважав **"освячення праці, освячення працею себе самого та освячення інших через працю"**. Текст тієї лекції пізніше увійшов до збірки лекцій кардинала Кароля Войтили. Іноді, вже будучи Папою, Йоан Павло II дарував цю книжку деяким зі своїх гостей.

Чотирма роками пізніше кардинал Войтила приїхав на обід з о. Альваро до Віли Тевере, головного центру Opus Dei. То було приятельське частування. Пізніше, коли вони пішли поклонитися Пресвятим Дарам, кардинал опустився на коліна на дерев'яному ослінчику, який

зберігався як реліквія, тому що на ньому молилися два інших Папи: Пій VII та св. Пій X. І звісно ж, св. Хосемарія, якому цей ослінчик подарували Сестри св. Пія X.

Почувши від о. Альваро розповідь про реліквію, кардинал Войтила тієї ж самої миті поцілував ослінчика та зсунувся з нього на підлогу. То був спонтанний вияв покори, що залишився в моїй пам'яті.

Кардиналу Войтилі був дуже прихильний до о. Альваро дель Портільо, особливо після того, як кардинала обрали на Столицю Петрову. Святі дуже добре розуміють один одного.

Чи могли б Ваша Екселенціє поділитися якимсь зі спогадів про свої перші зустрічі з новим Папою?

Наша перша зустріч несподівано сталася наступного дня після його обрання Папою, тобто 17 жовтня 1978 року. Владика Анджей Дескур, польський єпископ, який був керівником Папської Ради у справах засобів масової інформації - сердечний приятель Альваро дель Портільо, а ще більшою мірою приятель Кароля Войтили з часів молодості нового Папи - потрапив у клініку Джемеллі через інсульт, якого зазнав кількома днями раніше. В день обрання Папи Альваро дель Портільо зателефонував до владика Дескура. Не хотів повідомляти йому добру вістку одразу, щоб не викликати емоційної реакції, яка могла бути небезпечною для хворого. Тому дон Альваро обмежився запитанням: "Анджею, ти знаєш кого обрали Папою?". Дескур відповів: "Не могли зробити кращого вибору!". І додав:

"Зустрінуся з ним вранці".

Альваро дель Портільо подумав, що хворий марить — як щойно обраний Папа міг би залишити Ватикан?

Наступного дня Альваро дель Портільо пішов відвідати приятеля. Трохи порозмовляв з ним. Якою ж великою була несподіванка, коли, виходячи з палати хворого, дон Альваро змушений був зачекати разом з іншими відвідувачами, тому що вихід з поверху було заблоковано через приїзд Папи. Ще більша несподіванка чекала на нас, коли, виходячи з палати, Йоан Павло II підійшов до дона Альваро та обійняв його - Альваро був по-синівськи зворушений. Цілуючи перстень нового Папи, дон Альваро помітив, що той носить на руці Розарій.

Перші дні понтифікату були дуже насиченими. Ми мали можливість бачити Папу настільки часто, що не могли собі навіть уявити. Наприклад, одного разу Альваро захотів відвідати санктуарій La Mentorella поблизу Риму, щоб віддати нового Папу під захист Пресвятої Діви Марії. Там, спираючись на капот автомобіля, написав до Йоана Павла II поштову листівку, де висловив своє прагнення допомагати йому молитвою. Віддав у намірах Папи понад шістдесят тисяч Святих Мес, які щодня вірні Opus Dei жертвували в намірах того, хто очолює Справу. Водночас, то було найкращою допомогою, яку ми могли надати Папі. Кількома днями пізніше, мені зателефонував сам Папа, який захотів подякувати за цей жест. По голосу було чути, що був зворушений тим скарбом, що ми передали в його руки. Можна

також сказати, що я відчував в словах Єпископа Риму його велику любов до Євхаристії.

28 жовтня Йоан Павло II вперше прийняв Альваро дель Портільо на приватній аудієнції. Ми, Хоакін Альонсо та, які також були присутні могли спостерігати, з якою великою увагою й любов'ю Папа слухав дона Альваро.

Пам'ятаю, як Папа впевнено стверджував — помітно, хоча й делікатно вдаряючи кулаком по столу — що Церква переможе усі труднощі за допомогою Пресвятої Діви Марії, першої та найважливішої *Opus Dei* (Справи Божої). Альваро дель Портільо відповів Йоану Павлу II, що через раптову смерть Йоана Павла I ми не отримали листа, який новий Папа, попередній Патріарх Венеції, хотів надіслати нам з нагоди п'ятдесятої річниці заснування *Opus Dei*. Альваро

додав, що Йоан Павло I дуже добре розумів, що Opus Dei за своєю сутністю не є світським інститутом, і що треба шукати належного юридичного рішення. Повертаючись до згаданого листа, Йоан Павло II сказав: "La facciamo" (Зробимо те!).

5 грудня того ж року Альваро дель Портільо повідомив Папу, що має приготовлені для нього помаранчі, якими поляки зазвичай обдаровують один одного на свято св. Миколая, 6 грудня. Папа здивований тим, що Альваро знав про таку дрібницю, призначив йому зустріч наступного дня. Разом з помаранчами ми принесли Папі декілька книг св. Хосемарії, які Папа наказав розмістити в кабінеті, де працювали деякі з працівників, що готували його виступи.

Ті зустрічі "поза програмою" були притаманні Йоану Павлу II, який більш за все дивував своєю безпосередньою манерою спілкування з людьми. Чи так само було на офіційних аудієнціях?

Звісно, серед іншого з тієї причини, що ми хотіли просити Святішого Отця — як я вже казав — про завершення юридичного впорядкування Opus Dei. Ще Папа Павло VI на першій аудієнції, яку він уділив Альваро дель Портільо, висловлював цьому свою підтримку. Папа зробив істотні кроки, щоб уможливити реалізацію цього завдання.

Водночас, про ті перші місяці я зберігаю особливо теплі спогади. На Стрітєння 1979 року в Базиліці Святого Петра була запланована єпископська хіротонія наступника Папи на вакантну Краківську

Архидієцезію, о. Махарського. Святіший Отець хотів відслужити її при вівтарі Конфесії, але йому запропонували відслужити на вівтарі, відомому як Катедра Святого Петра, оскільки наповнити Базиліку Святого Петра людьми видавалося завданням надзвичайно складним, і церемонія могла не виглядати достатньо урочистою. Не знаю, хто порадив Папі звернутися до монсеньйора дель Портільо і попросити його заохотити якомога більше людей для участі в єпископських свяченнях. Ми тоді перебували в душпастирських подорожах у різних країнах Європи. Вістку з Риму ми отримали у Швейцарії. Цього разу, як було і в інших випадках, коли Папа звертався із проханням, Альваро доклав максимум зусиль, щоб змобілізувати людей зі Справи, які, у свою чергу, мали

змобілізувати своїх друзів. В результаті Базилика була повна. Альваро дель Портільо не брав особистої участі у церемонії, оскільки хотів, щоб увага вірних була зосереджена на Йоані Павлі ІІ та новому архієпископові. По закінченні церемонії Папа подякував Opus Dei. Це було першою публічною згадкою Папи про Справу у Базилиці Святого Петра.

(далі буде)

Michele Dolz // Studi Cattolici

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
uk-ua/article/ioan-pavlo-ii-ta-opus-dei-
rozmova-z-vladikoju-khavierom-
echevarriia-ch-1-3/](https://opusdei.org/uk-ua/article/ioan-pavlo-ii-ta-opus-dei-rozmova-z-vladikoju-khavierom-echevarriia-ch-1-3/) (31.03.2026)